

Pyhiinvaellusmatkailu Euroopassa

Birgitta Takalo

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Restonomi amk

Opinnäytetyö

2023

Tiivistelmä

Tekijä(t) Birgitta Takalo
Tutkinto Restonomi amk
Raportin/Opinnäytetyön nimi Pyhiinvaellusmatkailu Euroopassa
Sivu- ja liitesivumäärä 20 + 7
<p>Pyhiinvaellusmatkailu on matkailun ensimmäisiä muotoja, se käsittää matkustamisen pyhiin tai merkittäviin paikkoihin, pyhiinvaellus ei ainoastaan merkitse matkaa pyhään paikkaan, vaan myös syvää läsnäoloa matkanteossa. Pyhiinvaellus on matka pyhään paikkaan tai kohteeseen ja se voi liittyä uskonnollisiin rituaaleihin tai esimerkiksi parannukseen tai katumukseen. Pyhiinvaellus lähtee kuitenkin aina liikkeelle vaeltajan omasta elämäntilanteesta ja elinympäristöstään. Motivaationa pyhiinvaellukselle ovat usein uskonnolliset, hengelliset, henkiset tai kulttuuriset syyt. Eri uskonnoissa pyhiinvaeltajilla on erilaisia motiiveja ja joissakin uskonnoissa se on velvoite. Kristinuskossa pyhiinvaellus voi olla osa uskonnollista harjoitusta, katumustyötä tai hengellistä kasvua. Yhteistä motiiveille kuitenkin on itsensä haastaminen ja jonkin osan kehittäminen.</p> <p>Opinnäytetyöni tavoitteena on tuoda neutraalia ja käytännöllistä tietoa pyhiinvaelluksen suosituimmista kohteista Euroopassa, kävijämäärien mukaan listattuna. Tavoitteenani oli luoda opas, jonka tieto olisi merkityksellistä ja helposti omaksuttavassa muodossa. Opas jakaa tietoa pyhiinvaelluksesta kiinnostuneille, sitä suunnitteleville matkailijoille sekä kaikille, jota aihe itsessään kiinnostaa.</p> <p>Tietoperusta on kirjoitettu käyttäen pyhiinvaelluksesta kertovasta kirjallisuudesta ja nettijulkaisuista. Tietoperustassa kerrotaan pyhiinvaelluksen synnystä, motiiveista ja pyhiinvaelluksen merkityksestä nykypäivänä. Sen jälkeen tietoperustassa kerrotaan pyhiinvaelluksen matkailullisesta näkökulmasta ja miten ne esimerkiksi liittyvät toisiinsa. Se käsittelee myös pyhiinvaellusta turismin näkökulmasta.</p> <p>Liitteenä olevassa Pyhiinvaellusmatkailu Euroopassa – oppaassa on esitelty Euroopan viisi suosituinta pyhiinvaelluskohdetta. Opas kertoo tärkeimmät faktatiedot kohteen synnystä ja sen merkityksestä nykypäivän uskonnoissa. Se antaa pienen katsauksen kohteisiin ja sen perusteella lukija kykenee etsimään lisätietoa itseä kiinnostavasta paikasta. Opas on rakennettu mahdollisimman selkeäksi ja lukijaystävälliseksi, se tarjoaa tietoa erittäin helposti omaksuttavassa muodossa. Siinä oleva tieto on myös esitetty neutraalina ilman tiettyä näkökulmaa, jotta se palvelisi mahdollisimman monia ja olisi yleishyödyllinen. Oppaan tieto on matkailijalle merkityksellistä ja hyödyllistä pyhiinvaelluksen matkailullista puolta suunniteltaessa.</p>
Asiasanat Pyhiinvaellus, matkailu, opas

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Pyhiinvaellus	3
2.1 Pyhiinvaelluksen synty	3
2.2 Motivaatio pyhiinvaellukselle	5
3 Pyhiinvaellus ja matkailu	8
3.1 Muutoksellisuus.....	9
3.2 Kestävä matkailu.....	10
3.3 Pyhiinvaellus ja turismi.....	11
3.4 Ongelmakohtia.....	13
4 Pohdinta.....	14
Lähteet.....	18
Liitteet.....	21
Liite 1. Pyhiinvaellusmatkailu – opas	21

1 Johdanto

Opinnäytetyöni kertoo pyhiinvaellusmatkailusta, sen synnystä sekä sen merkityksestä matkailun alalla. Pyhiinvaellus mielletään matkailun ensimmäiseksi muodoksi, josta matkailu ja myöhemmin turismi ovat saaneet alkunsa. Pyhiinvaellus on suosionsa nähden erittäin vähän puhuttu matkailulaji, sillä useat miljoonat tekevät pyhiinvaelluksen vuosittain. Käsittelen opinnäytetyössäni pyhiinvaellusta yleiskäsitteenä, sen syntyä ja matkailijoiden motiiveja vaellukselle lähtemiseksi. Tarkastelen pyhiinvaelluksen muutosta ja sen eri alalajeja, joita on nykypäivänä syntynyt aivan uudenlaisia poikkeamaan alkuperäisestä pyhiinvaelluksen merkityksestä. Pyhiinvaellusmatkailu on pitänyt perusajatuksensa kuitenkin kaikkien vuosituhansien ajan samanlaisena, muun maailman ympärillä muuttuessa. Käsittelen työssäni pyhiinvaellusta matkailun näkökulmasta ja pyhiinvaelluksen ja turismin yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Keskityn myös pyhiinvaellusmatkailun kestäväen kehityksen näkökulmaan ja ekoturismin muotoon pyhiinvaelluksessa. pohdin opinnäytetyössäni myös pyhiinvaelluksessa esiintyviä ja siitä aiheutuvia välillisiä ja välittömiä ongelmallisuuksia eri sidosryhmille ja alueille.

Opinnäytetyöni on tarkoitus tuoda puolueetonta tietoa pyhiinvaelluksesta ja sen matkailun näkökulmasta. Opinnäytetyöni kirjallinen osuus ei kuitenkaan ole kriittistä, sillä oma uskonnollinen näemykseni maailmasta sai minut tekemään työni tästä aiheesta. Halusin kuitenkin käsitellä aiheeseen liittyviä kaikkia näkökulmia, jotta mahdollinen hyötysuhde oppaastani olisi laaja ja luotettava. Opinnäytetyöni on opas, joka esittää tärkeimmät tiedot viidestä eurooppalaisesta pyhiinvaelluskohteesta, siinä kerrotaan niiden synnystä, merkityksestä sekä kävijämääristä. Halusin tehdä opinnäytetyöni tästä aiheesta, jotta sen perusteisiin perehtyminen olisi mahdollisimman matalla kynnyksellä olevaa. Opas on suunnattu pyhiinvaelluksesta kiinnostuneille tai sitä suunnitteleville, jotta he löytäisivät helposti vertailun suosituimpien kohteiden välillä. Oppaan tavoitteena on jakaa tietoa helposti omaksuttavassa muodossa ja helpottaa matkanjärjestelyissä, kun kohteen valinta on kässillä. Tavoitteena on myös yleismaailmallisesti tuoda infoa paikoista selkeässä ja kompaktissa muodossa.

Tarkoitukseni oli myös tuottaa puolueetonta faktatietoa kohteista ja niiden merkityksestä uskonnolliselle maailmalle, sillä monet tietosivut ovat jonkin uskonnollisen yhteisön omistuksessa ja siten mahdollisesti kuvauksissaan painottavat tiettyjä seikkoja. Valitsin tämän aiheen opinnäytetyöhöni, koska pyhiinvaellus on matkailualan näkökulmasta mielenkiintoinen ja hieman siitä eriävä mutta sisältää kuitenkin matkailulle ominaisia asioita. Valintaani vaikutti henkilökohtainen mielenkiinto aiheeseen perehtymiseen, koska ajatus jonkin suuremman tietoisuuden tai tunteen saavuttamisesta matkailun merkeissä on kiinnostavaa. Halusin oppia myös pyhiinvaelluksen synnystä ja sen merkityksestä nykymaailmassa ja sen paikasta nykypäivän uskonnoissa. Keskityn työssäni kristinuskon

näkemykseen pyhiinvaelluksesta, koska se on opinnäytetyöni lukijoiden kielen perusteella valtauskonto. Oma maailmankatsomukseni vaikutti myös tietenkin tämän aiheen valintaan, mutta ei vaikuta kirjoittamaani tekstiin, koska halusin siitä mahdollisimman laaja-alaisen.

Keskeisiä käsitteitä

Pyhiinvaeltaja – Gothóni kertoo Latinan 'Pyhiinvaeltajaa' tarkoittavaan sanaan *peregrinus* liittyä matkustamisen ajatus, sillä matka Jerusalemiin on pitkä ja vaativa (Hyry & Pentikäinen 1999, 476).

vaellus – Omin voimin upeassa ympäristössä liikkuminen niin, että mukana kannetaan vain rajallinen määrä tavaraa liikkumisen onnistumiseksi. Vaeltamisessa korostuu omavarainen matkan taittaminen. (Kivimäki 2017.)

Pyhimys/Pyhä – erityisen hyveellisen ja hengellisesti arvokkaan elämän elänyt henkilö (alun perin marttyyri). Pyhimykseksi julistamista (kanonisaatio) yleiskirkollinen arvo; sitä edeltää autuaaksi julistaminen. (Peda.net 2023.)

Pyhänjäännös/reliikki – Pyhänjäännökset ovat usein osa jonkun pyhimyksen ruumiista, vaatteesta tai hänelle kuuluneesta esineestä. Reliikkejä säilytetään useimmiten kirkkoissa erilaisissa niitä varten tehdyissä rasioissa tai lippaissa. (Suomen Evankelis-Luterilainen Kirkko s.a.)

Askeettinen/Asketismi – Elämäntapa, jossa kieltäydytään fyysisistä ja henkisistä houkutuksista, jotta voidaan saavuttaa syvästi henkinen elämä (Britannica 2023).

Hartaudenharjoitus – Hartaudet auttavat hiljentymään ja rauhoittumaan. Yhteinen hetki, jossa voidaan laulaa, pitää puheita ja rukoilla yhdessä. (Kuopion seurakunnat s.a.)

Kestävä matkailu – Matkailukohteiden huoltaminen ja käyttäminen niin, että tulevat sukupolvet voivat nauttia niistä samoilla tavoin, kuin me nykyhetkessä niistä hyötyvät turistit. (Jafari 2000, 567.)

Ekoturismi – Pääsääntöisesti luonnossa tapahtuvaa matkailua, jossa keskitytään luontoon ja sen monimuotoiseen sisältöön. Matkailuun pyritään myös sisällyttämään lähipalveluja, paikallisia ja pieniä palveluntarjoajia eikä juurikaan moottoriajoneuvoja. (Green tourism s.a.)

2 Pyhiinvaellus

Pyhiinvaellus on perinne, joka juontaa juurensa kauas historiaan ja kulttuurien monimuotoisuuteen. Se on matkustamista pyhiin tai merkittäviin paikkoihin, joko uskonnollisista, hengellisistä tai kulttuurisista syistä. Pyhiinvaellus on vaeltamista pyhiin paikkoihin, mutta myös syvällisen läsnäolon sävyttämää kulkemista niin metsäpoluilla kuin kulttuurimaisemassa. Se on vaellusta, joka kutsuu katsomaan tuttua tuorein silmin, pysähtymään ihmeen äärellä. (Pyhiinvaellus suomi 2022.) Usein suomennettuna toivoretkeksi, kertoo suoraan pyhiinvaellus-termin konnotaatiosta. Colemanin artikkelin mukaan pyhiinvaellus on matka, jolla on uskonnollinen motiivi. Vaikkakin jotkut pyhiinvaeltajat ovat matkanneet pysähtymättä ilman päämäärää, yleensä pyhiinvaeltajilla on päämääränä tietty paikka, joka liittyy pyhyyteen tai pyhitettyyn henkilöön. (Coleman 2023.) Pyhiinvaellukselle on olemassa useita määritelmiä, kirjassa uskonnot maailmassa Gothóni tiivistää sen suurimpiin uskontoihin kuuluvaksi, askeettiseksi hartaudenharjoituksen muodoksi. (Hyry & Pentikäinen 1999, 476.)

2.1 Pyhiinvaelluksen synty

Pyhiinvaelluksen syntyyn ja muovautumiseen on vaikuttanut monet erilaiset tekijät eri asioista, se pohjaa ikivanhaan perinteeseen. Toiselta ja kolmannelta vuosisadalta lähtien kristityt ovat jäljittäneet Raamatun tapahtumia ja Jeesuksen elämää. Raamattu ei kuitenkaan velvoita kristittyjä käymään pyhiinvaelluksilla mutta useat muut eri uskontojen pyhät tekstit velvoittavat. (Coleman 2023.) Gothónin tutkimuksen mukaan varhaisimpia pyhiinvaelluskohteita olivat uskonnon perustajien haudat, asuin- ja oleskelusijat. Tuolloin pyhiinvaelluksen motiivina oli kunnioittaa perustajan muistoa ja näin tulla osallisiksi hänen hyveistään. Muita kohteita ovat mm. epätavalliset ja huomiota herättävät kalliot ja vuoret, joihin ankaraa askeesia harjoittavat erakot ja kilvoittelijat rakensivat majoja ja luolia. (Hyry & Pentikäinen 1999, 476.)

Laaton Teologian julkaisuun kirjoittamassa artikkelissa kuvataan pyhiinvaelluksen syntyä ja hetkeä, Kristinuskosta tuli Rooman valtakunnassa sallittu 300 – luvun alussa. Tätä edeltävältä ajalta ei tunneta yhtään varsinaista pyhiinvaelluskertomusta. Pyhällä maalla luonnollisesti asui kristittyjä, mutta sinne ei useinkaan varta vasten lähdetty muualta. (Laato 2016). Hän kertoo myös, että ”ensimmäisten kolmen vuosisadan teksteissä korostetaan usein sitä, että Jumala on läsnä kaikkialla missä kristityt kokoontuvat yhteiseen jumalanpalvelukseen, eli siellä missä Kristuksen ruumis eli kirkko on.” Tähän aikaan ihmiset siis kokivat, ettei pyhyyttä tarvitse lähteä etsimään kauempaa ja että sen olo ei tiivisty mihinkään esineeseen tai paikkaan. Rooman salliessa Kristinuskon tilanne kuitenkin muuttui, uskovien elämä helpottui, mikä salli matkustamisen ja oman uskon syvemmän tutkimisen eri välineiden ja aiheiden kautta. Tämä sai pyhiinvaelluskulttuurin suosion kasvamaan todella nopeasti. Tällöin myös alettiin huomioida pyhiinvaeltajia matkailijoina, joilla on tarpeita, esimerkiksi infrastruktuureille ja majapaikoille.

Pyhinä pidettävät paikat ovat syntyneet ja muovautuneet sellaisiksi aikojen saatossa. Erinäiset syyt ovat vaikuttaneet paikkojen syntyyn ja pyhyiden määrän tunnettavuuteen, mikä määrittää esimerkiksi pyhiinvaeltajien määrää ja liikettä paikalla. Gothóni kertoo, että Kristinuskossa pyhinä pidetyt paikat eivät ole luonnostaan pyhiä, vaan reliikit ja pyhä yhteisö tekevät niistä pyhiä (Hyry & Pentikäinen 1999, 477). Pyhällä yhteisöllä tarkoitetaan esimerkiksi seurakuntaa tai pyhälle paikalle muodostunutta luostaria. Luostaritkin vain jakavat tietoa pyhän läsnäolosta, sillä Raamatussa Paavalin sanojen mukaan ”Jumala, joka on luonut maailman ja kaiken, mitä siinä on, hän, joka on taivaan ja maan Herra, ei asu ihmiskäsin tehdyissä temppeleissä” (Apt. 17:24).

Määränpäällä on monesti jokin tarkoitus, kuten paikka, jossa pyhitetty henkilö on ilmestynyt tai tehnyt jonkin uskomattoman teon, joka ei ole tavalliselle kuolevaiselle mahdollista. Määränpäessä voi olla jonkun pyhitetyn henkilön pyhäinjäännöksiä tai reliikkejä, joilla on kytköksiä uskonnollisiin tapahtumiin tai henkilöihin. Itse matka voi myös olla määränpää, jolloin usein henkilö matkaa niin kauan, että on esimerkiksi saanut vastauksen rukouksiinsa tai löytänyt tarkoituksensa, joka sai hänet lähtemään matkalle. Pyhiinvaeltajalle yksi suuri motiivi matkaan lähtemiselle voi olla reliikin näkeminen ja sen edessä rukoilu. Uskonnon mukaan reliikin kanssa toiminta eroaa, esimerkiksi Ylen artikkelissa igumeni Sergei kertoo, että Ortodokseille reliikit ovat rukouksen välikappaleita, eivätkä palvonnan kohteita itsessään (Rask 2018). Odotukset määränpäestä voivat joskus olla isompia, kuin mitä siellä loppujen lopuksi on. Useat kertomakirjallisuuden tarinat pyhiinvaelluksesta ja tietyn määränpään saavuttamisesta ovat olleet hieman pettyneitä. Susanna Linna kirjassaan kertoo omasta kokemuksestaan Santiago De Compostelan pyhiinvaelluksella ja Compostelan pyhän kaupungin saavuttamisesta. Perille katedraaliin päästyään ei vastassa ollut mitään isoa ja valloittavaa tunnetta, ei enkelikuoron säestystä tai suurta hurmosta. Vain väsymys ja olo epäonnistumisesta, koska suurta yhteyttä Jumalaan ei tuntunutkaan välittömästi. (Linna 2004, 210.) Vastaavanlaisia kokemuksia olen kuullut ja lukenut useita, tämä ei tietenkään kerro koko totuutta tai voi olla yleis-tävä kokemus.

Eri uskonnoissa pyhiinvaelluksilla on eri tarkoituksia ja motiiveja. Joissakin, kuten Islamissa se on erittäin vahvasti suositeltavaa. Jokaisen kykenevän muslimin tulisi vieraillla Mekassa edes kerran elämässään. Tähän pyhiinvaellukseen liittyy myös erilaisia rituaaleja, esimerkiksi Kaban kiertäminen seitsemän kertaa ja Arafatin vuorella seisominen. (Hameed s.a.) Kristinuskossa pyhiinvaellus on osa vahvistaa omaa yhteyttään Jumalan kanssa. Sitä ei ole erikseen pidetty pakollisena tai suositeltavana, vaan jokaisen oman uskon mukaan suoritettavana, niin halutessaan. Hinduille pyhiinvaellus on puhdistumisriitti elämän synneistä (Opetushallitus s.a). Juutalaisuudessa kalenterivuodessa on kolme pyhiinvaellusjuhlaa, joihin tuodaan mahdollisuuksien mukaan lahjoituksia tai lahjoja. Näihin osallistuminen on suositeltavaa, alun perin tarkoitettu vain miehille mutta nykyään perheet tekevät matkaa yhdessä. (Nooruddeen & Khan 2020.) Pyhiinvaelluksella ja/tai yksittäisillä

pyhiinvaelluksilla saattaa olla eroavia nimiä tai tunnisteita eri uskonnoissa. Pyhiinvaelluskohteilla voi olla eri uskonnoissa hieman eri tarkoituksia tai näkemyksiä. Jotkin kohteet sisältävät useita merkityksiä aina uskonnon mukaan. Yhdellä pyhällä paikalla tai reitillä saattaa näkyä useita eri uskontokuntien edustajia.

Pyhiinvaelluksella ei ole yhtä oikeaa ja tiettyä ilmenemismuotoa vaan sen tarkoitus määräytyy aina henkilön ja hänen elämäntilanteensa mukaan. Myös eri uskontojen sisällä on hajontaa motiiveissa ja tarkoituksissa. Pyhiinvaelluksen historiaa tutkivalla sivustolla julkaistu artikkeli kertoo erityyppisten pyhiinvaellusten ilmenemisestä. Sen mukaan pyhiinvaelluksessa onkin noussut paljon uusia alalajeja, nämä ovat tulleet enemmän hyväksytyiksi myös uskontojen sisällä. Sillä niissä usein säilyy yhdistävänä tekijänä liikkuvuus, vaellus jonnekin tai jossain. Nykyaikana uusi muototutunut termi on maallinen pyhiinvaellus. Siihen voi kuulua matka Disneylandiin tai urheilustadionille, kansallisia kohteita, kuten taistelujen paikkoja ja monumentteja tai henkilökohtaisia motivaatioita, kuten maahanmuuttajan tai pakolaisen vierailu kotimaassaan. (Liminal Entwinings 2012.) Nämä kaikki ovat eroavia toisistaan ja poikkeavat uskonnollisesta näkökulmasta mutta silti yleisesti hyväksytyjä aiheita matkalle.

2.2 Motivaatio pyhiinvaellukselle

Pyhiinvaelluksella on usein uskonnollinen tai hengellinen motivaatio, pyhiinvaelluksen ollessa matka, joka tehdään tiettyyn pyhään paikkaan tai kohteeseen. Se voi olla osa uskonnollista rituaalia, parannusta tai hengellistä etsintää. Eri uskonnoissa pyhiinvaelluksilla on eri motiiveja. Gothóni kirjoittaa, että jokainen pyhiinvaellus lähtee liikkeelle vaeltajan koti- ja elinympäristöstä sekä elämänvaiheesta (Hyry & Pentikäinen 1999, 480). Kristinuskossa pyhiinvaellus on osa uskonnollista hartautta tai esimerkiksi mahdollisuus tehdä katumustyötä. Pyhiinvaellukset ovat tärkeä osa hengellisen kasvun ja yhteyden etsinnän harjoittamisessa. Evankelis-luterilaisen kirkon tuottaman pyhiinvaellusoppaan mukaan matkalla yhdistyvät luonnossa kulkeminen, liikkuminen, kulttuurihistoria, hengellisyys/henkisyys, kehollisuus, tarinallisuus ja kokonaisvaltainen kokemuksellisuus (Valkama, Papinaho & Haapalehto 2023, 4.) Joissakin uskonnoissa se on uskonnollinen velvoite. Esimerkiksi Islamissa jokaisen muslimin odotetaan tekevän Hajj – pyhiinvaellus Mekkaan ainakin kerran elämänsä aikana (Töyrylä 2013).

Motivaatioon vaikuttavat myös kulttuurilliset ja henkilökohtaiset tekijät, jotka muovaavat muutakin elämää. Jo itsessään matkalle suostuminen on pyhää (Valkama, Papinaho & Haapalehto 2023, 6). Pyhiinvaellusta on yleisesti pidetty henkisenä matkana mieleen, kuin matkana tiettyyn kohteeseen. Yhtenä motivaationa voi olla hengellinen etsintä ja valaistuminen. Monille pyhiinvaeltajille matka pyhään paikkaan edustaa mahdollisuutta syventyä omaan hengelliseen kasvuunsa ja etsiä valaistumista. He saattavat myös etsiä vastauksia elämän suuriin kysymyksiin tai yrittää löytää sisäistä

rauhaa ja tyyneyttä. Riihihuhta kertoo kirjassaan Valo askeleillani ajatuksestaan, että miten usein pyhiinvaellukselle lähtiessä mieli lepattaa levottomasti. Sen hypähdellen menneissä ja tulevissa asioissa ja ajatuksissa pyörivät esimerkiksi työasiat. (Aalto, Papinaho, Riihihuhta & Torkki 2022, 94).

Yhtenä aiheena on myös synninpäästö tai parantuminen. Matkalla voi olla rituaalinen rooli synninpäästöissä ja tapojen parannuksessa, fyysisen rankan kärsimyksen koetaan puhdistavan sielua ja ruumista sen huonoista teoista. Pyhiinvaellus voidaan tehdä katumuksen merkiksi tai syntien anteeksi pyytämiseksi, sillä voi olla myös merkitys ripittäytymiseen. Alusta asti kristinuskon ja kehollisen parantuminen yhteys on ollut keskipisteessä, liittyen Kristuksen tekemiin ja dokumentoituihin melkein 40 kappaleeseen, uudessa testamentissa kerrottuihin ihmeeparantumiseen fyysisestä vaivasta. On siis vain luonnollista, että se kiteytyy kristinuskossa yhdeksi tärkeimmistä aiheista pyhiinvaelluksille. (Good Shepherd Travel 2023.) Vaikka ei olisi perehtynyt kristinuskoon tai Raamattuun, on varmasti ainakin jollakin asteella kuullut Kristuksen suorittamista teoista, joissa ihminen on parantunut fyysisestä vaivastaan hänen avullaan. Tämä on usein aiheessa esiin nouseva voimakas motiivi pyhiinvaellukselle. On monia tarinoita, joissa sairaat ovat parantuneet pyhiinvaelluksen suorittamisen jälkeen tai matkan päättyessä pyhälle paikalle. On siis vain luonnollista, että esimerkiksi kivuista kärsivät ihmiset etsivät tällaista apua nyky lääketieteen ollessa avuttomana heidän tilanteessaan.

Henkilökohtainen kasvu ja haaste ovat myös yksi motiivi pyhiinvaellukselle. Henkinen tai fyysinen haaste auttaa yksilöitä testaamaan omia rajojaan ja voittamaan omia esteitään ja vaikeuksiaan, tällaiset kokemukset johtavat usein henkilökohtaiseen kasvuun ja voimaantumiseen omassa elämässä ja vaikuttavat sen kaikille osa-alueille. Dias kirjoittaa New Yorkin Yliopiston nettisivujen artikkelissaan pyhiinvaelluksen henkisestä kasvusta. Hän avaa miten vetäytyminen arkipäiväisestä elämästä hiljaisuuteen ja rajoitettuun elämään mahdollisesti eristyksessä ja hiljaisuudessa on tapa saada sielu vapaaksi ja päästää se tutkimaan itsensä sisintä (Dias 2023). Jotkin yksilöt kaipaavat oman minuutensa tutkiskelua ja oman uskonnollisuutensa pohtimista, pyhiinvaellus on yksi oiva tapa matkata hiljaisuudessa omien ajatustensa kanssa. Henkilökohtainen kasvu pyhiinvaelluksella ei kuitenkaan aina tule helposti ja yksinkertaisesti, Paulo Coelho kertoo kirjassaan tekemällään pyhiinvaelluksella fyysisten ja henkisten voimiensa loppuneen useaan otteeseen kirjan aikana, väsymyksestä ja uupumuksesta mutta myös muista syistä johtuen. (Coelho 2006.)

Yhteisöllisyys; joissakin kulttuureissa pyhiinvaellukset ovat vakiintuneita perinteitä, jotka juontavat juurensa vuosisatojen taakse. Ne ovat esimerkiksi tapa ylläpitää ja juhlistaa perinteitä sekä yhdistää yhteisöjä. Tässä tilanteessa uskonnollinen näkemys saattaa jäädä hieman taka-alalle ja keskityminen on yhteisessä matkassa ja kokemuksessa yhteisönä. Yhteisön sosiaalisuudella on tällöin

suurempi merkitys, kuin omalla siteellä uskoon, tässä korostuu esimerkiksi yhteinen matkan suunnittelu. Yhdessä koettu matka on jakamista ja yhteisöön kuulumista, Aalto jakaa ajatuksiaan kirjassaan *Valo askeleillani* seuraavasti, Jakaminen kytkeytyy yhteenkuuluvuuteen, yhdessä olemiseen ja yhdessä kokemiseen. Jakaessani itsestäni tulen näkyviin kokonaisena ja kaikkineni. (Aalto ym 2022, 149.) Ihmisillä on usein luontainen yhteenkuuluvuuden tarve, joka toteutuu tämän muotoisessa pyhiinvaelluksessa erinomaisesti saman henkisten matkakumppaneiden kanssa.

3 Pyhiinvaellus ja matkailu

Pyhiinvaellusmatkailu on pääsääntöisesti prosessi, missä vierailaan pyhiinvaelluskohteilla. Nämä ovat suurimmilta osin uskonnollisia kohteita ja tämän on sanottu olevan turismin ensimmäinen muoto. (Stainton 2023.) Pyhiinvaellusmatkailu on laajuudeltaan edelleenkin yllättävän merkittävä matkailun osa-alue. Pyhiinvaellusmatkailussa tai turismissa on joitakin tavallisesta matkailusta poikkeavia ominaispiirteitä tai ominaisuuksia, jotka tekevät eroa muuhun lomailuun. Päällimmäisenä tietenkin ensimmäisenä vahva yhteys pyhyyteen ja uskontoon mutta pyhiinvaellusmatkailu konseptina on kuitenkin moninaisempi, kuin usein ajatellaan. Uskonnollisella matkailulla on myös poliittinen näkökulma, sillä todella usea pyhä kohde on nimetty myös kansalliseksi kohteeksi. (Jafari 2000, 498.) Kansallisella kohteella on joitakin poliittisia edellytyksiä, kuten oikeudellinen suoja, säilyttäminen ja suojeleminen, kulttuurillisen ja historiallisen arvon tunnustaminen sekä infrastruktuurin kehittäminen. Pyhiinvaellusmatkailun paikallisiin, ekonomisiin vaikutuksiin keskittyvässä artikkelissa kerrotaan sen laajuudesta maailmassa. Sen mukaan USA:ssa yksistään noin 24 % matkailijoista on kiinnostunut uskonnollisesta näkökulmasta matkaillessaan. Ja maailmanlaajuisesti pyhiinvaellusmatkailun segmenttiin kuuluvia turisteja on vuosittain noin 300 miljoonaa (2010). (Saayman, Saayman & Gyekye 2013.)

Pyhiinvaelluskohteet, kuten kirkot, pyhät temppelit, luostarit, vuoret ja muut uskonnollisesti merkittävät paikat ovat usein vaikuttavia ja kulttuurillisesti rikkaita matkailukohteita. Uskonnollinen turismi on erittäin tiiviisti kytköksissä kulttuurilliseen turismiin. Pyhiinvaeltajat usein suunnittelevat matkajohjelmansa niin, että heillä on vapaa-aikaa käydä läheisillä turismi alueilla. (Jafari 2000, 498.) Niillä on usein muukin syvä kulttuurihistoria, kuin vain uskonnollinen perusta, joka tekee kohteista muutenkin kiinnostavia ja vaikuttavia. Pyhiinvaellusmatkat tarjoavat myös ainutlaatuisen näkökulman sukeltaa ja kokea alueen paikallista kulttuuria ja elämäntapaa. Monesti askeettinen pyhiinvaellus pakottaa lähelle paikallisia ja näin he pääsevät kokemaan mahdollisesti perinteitä ja paikallisia ruokia, musiikkia ja muuta kulttuuria, mikä puolestaan rikastuttaa matkaa entisestään. Pyhiinvaellukset myös houkuttelevat matkailijoita eri puolilta maailmaa ja näin eri taustoista olevia ihmisiä, tämä rikastuttaa kulttuurillista vuoropuhelua matkalla ja sen jälkeen.

Monilla pyhiinvaellusreiteillä on omat reittinsä tai polkunsä, jota matkailijat kulkevat. Esimerkiksi yksi maailman tunnetuimmista pyhiinvaellusreiteistä, Camino De Santiago on hieman reitin mukaan noin 313 kilometriä pitkä ja siinä on tuskin yhtään asfaltoitua kohtia, luonto on haluttu säilyttää mahdollisimman autenttisenä ja koskemattomana. (SantiagoWays s.a.) Tämä nimenomainen reitti on nimeltään Camino Frances ja se on vain yksi monesta mahdollisesta reitistä Santiagoon. Pyhiinvaellus on sen syntymisestä asti ollut kytköksissä luontoon, koska reitit ovat kulkeneet suurimmilta osin luonnossa, sillä sisäinen vuoropuhelu on yleensä matkan lähtökohtana, joka on

helpompaa, mitä vähemmän virikkeitä ympärillä on. Tällöin on monesti kuljettu hiljaisia polkuja ja teitä, jotka ovat maisemiltaan kauniita. Dr Marion Turner Oxfordin yliopistosta kertoo, että myös alun perin pyhiinvaelluksilla 'nähtävyyksien katselu' (eng. sightseeing) oli yhtä tärkeää, kuin hengellisyys. Elämän ollessa sidottu omaan maahan, oli pyhiinvaellus yksi hyväksytty motiivi nähdä maailmaa. (Williams 2020.)

3.1 Muutoksellisuus

Kuten mikä tahansa matkailun muoto, myös pyhiinvaellus muovautuu ajan mukana, jotkin osa-alueet herkemmin, kuin toiset. Joihinkin osiin kohdistuu myös enemmän painostusta, kuin toisiin. Esimerkiksi sosiaalinen paine nykymaailmassa on yksi iso muokkaava tekijä moneen aiheeseen. Aikojen alussa pyhiinvaellukseen kuului tietynlainen kaapu ja kävelysauva, joista tunnisti matkaajan pyhiinvaeltajaksi. Heidän täytyi ennen matkaansa saada kirjallinen lupa matkalleen paikalliselta rovastilta ja julkisesti saada pyhitys ja siunaaminen tavaroilleen, esimerkiksi sauvalleen, viitalleen ja hatulleen. (Roszak & Seyczynska 2020, 3.) Pyhiinvaelluksen muotoutumisesta kertoo myös vaelluksen laadullisuuden muutos. Aikanaan kerjäläispyhiinvaellus oli tavallista, elettiin matkan aikana ihmisten hyväntahdosta ja luostarien antavuudella. Nykyään matkalle lähtevä voi valita huipputasoin hotellin kaikkine mukavuuksineen. Vaatetus on muuttunut myös aivan toisenlaiseksi. Ennen pyhiinvaeltajan tunnisti hänen kaavustaan, sauvastaan ja lierihatustaan. Tänä päivänä pyhiinvaeltajalla voi olla hyvinkin arvokkaat varusteet, jotka on suunniteltu vaeltamiseen ja sen kokonaisvaltaiseen tukemiseen.

Modernisaatio on vaikuttanut paikkojen saavutettavuuteen. Kulkuyhteyksien ja välineiden kehittyessä paikkojen saavuttaminen nopeutuu ja helpottuu. Tämä mahdollistaa myös esimerkiksi liikuntarajotteisten henkilöiden pääsyn jollekin pyhälle paikalle. Nykyaikana myös toisenlainen pyhiinvaellus on syntynyt, ihmiset lähtevät pyhiinvaellusreitille mutta heidän kiinnostuksensa ja motiivinsa ovat kaukana uskonnollisuudesta. Esimerkiksi liittyvät alueen kulttuuriin tai jopa alueeseen yhdistettyyn elokuvaan tai kirjallisuuteen. Digitaalinen pyhiinvaellus on uusi trendi aiheessa, kuten muukin virtuaalimatkailu myös pyhiä paikkoja on mahdollista päästä vierailemaan ja katselemaan digitaalisesti siitä kuvattujen materiaalien kautta. (Min 2022.) Hyvinvointi-pyhiinvaellus keskittyy vaelluksen keholliseen ja henkiseen puoleen. Vaelluksen ollessa aina keholle jonkinasteinen suoritus, on se joillekin pyhiinvaeltajille pääroolissa. Matkailijat saattavat matkansa aikana harrastaa esimerkiksi meditaatiota tai joogaa lisätäkseen kehollista ja henkistä aspektia matkassaan. Hengellisyyden etsijöitä on myös erimuotoisia. He ovat kiinnostuneita vahvistamaan henkistä hyvinvointiaan ja saamaan syvyyttä itsensä tutkiskeluun, tähän he vaikuttavat hakemalla mahdollisia näkemyksiä eri uskonnoista.

3.2 Kestävä matkailu

Kestävä matkailu on yksi pyhiinvaelluksen kulmakivi sen alusta asti, nykyään yleistyneet pyöräily- ja ratsastuspyhiinvaellukset ovat myös kestävästi toteutettuja. Bruntlandin mukaan kestävä kehitys on kehitystä, 'joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa' (VisitFinland s.a). Pyhiinvaellusmatkailussa tämä kestävä matkailun näkökulma toteutuu erittäin onnistuneesti. Vaeltajan hiilijalanjälki on vaelluksen aikana suhteellisen pieni ja monet pyhät kohteet ovat suojeltuja, jolloin niillä on säilyvyysuunnitelmia ja projekteja massaturismin aiheuttaman kulumisen minimoimiseksi.

Kestävä matkailun näkökulmasta on laskettu arviota pyhiinvaeltajan aiheuttamasta hiilijalanjäljestä yhdellä Santiagon pyhiinvaellusreiteistä. Journal of Cleaner Production julkaisi tutkimuksen; Towards more sustainable tourism under a carbon footprint approach: The Camino Lebaniego case study. Tutkimuksessa laskettiin yhden pyhiinvaeltajan, yhden vuorokauden suoraan ja epäsuorasti aiheuttamat kasvihuonepäästöt. Suurin kasvihuonepäästöjä aiheuttava tekijä oli hostellin tarjoama illallinen, ateriaan laskettiin kuuluvaksi hostellin valmistama spagetti bolognese annos, vettä, jogurttia, leipä ja salaattia. Tämä aiheutti 5.17 Kg CO₂ päästöt, koska illallinen sisälsi punaista lihaa sekä niin montaa erilaista raaka-ainetta. Muut hostellin aiheuttamat päästöt olivat suihkuveden lämmitykseen käytetty propaani, sähkö, vesi ja siivoustarvikkeet, kuten paperi ja desinfiointiaine. Näiden yhteenlaskettu päästö määrä oli 2.84 Kg CO₂. Hostelli oli vastuussa myös aamupalasta, siihen kuului maito, voi, öljy, keksi, leipä ja hedelmämehu, nämä aiheuttivat suoria ja epäsuoria päästöjä 1.77 Kg CO₂.

Vaeltajan muita aiheuttamia päästöjä olivat jätteet ja niiden kierrätys eri tavoin, jonka laskettu keskiarvo oli 1.57 Kg CO₂. Ja vielä vaeltajan nauttima päivällinen tien päällä, johon laskettiin kuuluvaksi vesipullo, omena ja leipä täytteineen, yhteensä 2.34 Kg CO₂. Näiden kaikkien yhteenlaskettu määrä vuorokaudessa oli 13.69 Kg CO₂. Hostellin yksinään aiheuttamat päästöt, ilman ruokia olivat siis 2.84 Kg CO₂. Vertailuna tutkimuksessa käytettiin toista tutkimusta, joka vertaili yhden vuorokauden päästöjä eri tasoissa hotelleissa, 2 tähden hotelli 23 Kg CO₂, 4 tähden hotelli 11 Kg CO₂ ja 5 tähden hotelli 22 Kg CO₂. (Campos ym 2022, 6–9.) Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että näiden vertailussa olleiden tietojen perusteella tähän pyhiinvaellusreittiin liittyvä hostelli-majoittuminen on huomattavasti kestävämpää, kuin tasokkaammassa hotelleissa keskiverto vaeltajalle, joka ei kaipaa kokemukseensa muuta tasokkuutta. Pyhiinvaellus yksinkertaisimmillaan on erittäin kestävä matkailua, sillä kulutetut hyödykkeet ja luonnonvarat ovat tällaisessa toiminnassa toisarvoisessa asemassa ja näyttelevät vain tarpeita tukevaa osaa vaelluksen aikana.

Kestävä matkailu on myös yksi pyhiinvaellukselle ajava tekijä, nykyaikana kestävyys on todella tärkeässä roolissa kaikilla elämän osa-alueilla. Joten matkailijat hakevat sitä näkökulmaa

luonnollisesti myös lomaillessaan. Mitä suuremman huomion tietynlainen kestävä matkailu saa, sitä paremmin se korostaa pyhiinvaellusreittien luonnonympäristön ja kohteiden suojelua. Pyhiinvaellusmatkailua kuvaa hyvin ekoturismi, Ceballos-Lascuirain mukaan ekoturismi koostuu liikkumisesta melkein koskemattomassa ja saastumattomassa luonnossa. Ja siellä oleilu sillä periaatteella, että sitä ihailee, opiskelee ja nauttii kaikesta sen sisältämästä, kuten kasveista ja eläimistä ja alueella olevasta ja olleesta kulttuurista. (Jafari 2000, 165.) Vaikkakaan tämä näkemys ei ole yleisesti hyväksytty määritelmä, ja monet pitävät ekoturismi käsitystä markkinointitemppuna, on pyhiinvaellusmatkailu joka tapauksessa lähellä sitä.

Pyhiinvaellusmatkailulla on myös kestäviä vaikutuksia alueiden talouteen. Joissakin paikoissa alueen talous on suoraan riippuvainen pyhiinvaeltajista ja heidän tuomasta rahastaan. Esimerkiksi Ranskassa Lourdesin kaupunki ja sen Euroopan suosituimpiin lukeutuva pyhiinvaelluskohde Sanctuaire Notre-Dame de Lourdes:n alttari ja pyhäkkö. Pyhiinvaeltajien lisääntyminen tuo muitakin matkailijoita ja palveluntarjoajia alueelle. Uskonnollisella turismilla on vaikutuksia myös paikallisten yhteisöjen vahvistamisessa ja osallistamisessa, sillä pyhiinvaeltajat ovat usein kiinnostuneet myös alueen muusta kulttuurihistoriallisesta perinnöstä ja haluavat kokea aitoa paikallista elämäntapaa. Tämä usein parantaa myös pienempien yhteisöjen taloudellista asemaa, sillä pyhiinvaeltajat ovat lähtökohtaisesti valmiita maksamaan autenttisuudesta. Olisi merkittävää, että paikallisia yhteisöjä ja väestöä sisällytettäisiin pyhien paikkojen turismin ja kestävä matkailun suunnitteluun sekä toteutukseen. Se on myös kestävä kehityksen yksi keskeinen asia, saada paikallisen väestön ja alueen talous hyötymään matkailusta. Tämä itsessään lisää työpaikkoja ja nostaa yleisesti alueen hyvinvointitasoa ja palveluiden paranemista, kuitenkin on tärkeää, että tämä kaikki tehtäisiin tavalla, joka ei aiheuta harmia tai lisää ongelmia.

3.3 Pyhiinvaellus ja turismi

Nämä kaksi termiä koetaan usein kauaksi toisistaan, pyhiinvaellus nähdään hartaana ja askeettisena yksinolona ja turismi massamatkailuna kaupungin hulinassa. Monesti turismi-sanassa on negatiivinen konnotaatio, mikä vaikeuttaa näiden kahden yhteensovittamista. Nämä eivät ole kuitenkaan poissulkevia, sillä pyhiinvaelluksen kohteena oleva kirkko saattaa olla todella täynnä muita vierailijoita, eikä sieltä löydy hiljaista nurkkaa. Taas turisti miljoonakaupungissa kaipaa välissä hotellihuoneen rauhaa, jotta jaksaa taas liikkua kaupungilla. Religion and Tourism kirjassan Stausberg kuvaa niiden yhtenäisyyttä hyvin. Hän kuvailee niiden olevan itsenäisesti omia asioitaan mutta kuitenkin väistämättömästi päällekkäin asettuvia todellisuuksia (Stausberg 2011, 31). Näin ajateltuna pyhiinvaellus sisältää aina turismia ja matkailussa on aina jotakin uskonnollisuuteen liittyvää, vaikka sitä ei suoraan näkisikään.

Pyhiinvaellusmatkalle lähtevän tulee yleensä pohtia matkansa sisältöä ainakin joiltakin osin, on jokaisen oma asia, että kuinka paljon matkaansa haluaa sisällyttää niin sanottua oheistoimintaa tai pyhästä näkemyksestä poikkeavaa. Oli pyhiinvaellus minkä muotoinen tahansa, on siinä aina samoja piirteitä ja ajatus muuttavasta matkasta on keskiössä, tiedosti sitä tai ei. Hannu-Pekka Björkman on sanonut pyhiinvaelluksen syklisen muodon lähtemisen ja palaamisen tähtäävän aina muutokseen. Pyhiinvaeltaja palaa matkaltaan aina muuttuneena tai muutoksen tilassa olevana, henkisesti virittyneenä. (Aalto ym 2022, 199–200.) Terminä pyhiinvaeltava turisti on kiinnostunut yhdistämään matkailuun henkisen ja kulttuurisen ulottuvuuden, jolla matkaan saa todella paljon sisältöä ja johonkin asteeseen tämä on suosittua pyhiinvaeltajien keskuudessa. Matkailusta ylipäänsä nauttiva vaeltaja käyttää mahdollisuuden samalla tutustua myös muuhun, mitä pyhiinvaellusreitillä on tarjota tai spontaanisti tarttuu mahdollisuuteen sellaisen esiintyessä.

Pyhiinvaellusmatkapaketteja on syntynyt ja sen ympärille on muodostunut myös erilaisia palveluntarjoajia. On matkatoimistoja, jotka tarjoavat pyhiinvaellusmatkoja yhtenä osa-alueena ja sitten palveluntarjoajia, jotka ovat syntyneet vain tämän aiheen ympärille ja ovat syvällisesti perehtyneet juuri tämäntyyppisiin matkoihin ja niiden eri muotoihin. Tarjolla on erittäin perinteisen ja arkisen tason, matalan kynnyksen vaelluksista, huippumajoituksiin, joihin on yhdistetty ruoka- ja kulttuurimatkailua ja vaellukset tapahtuvat vain päivänmatkoina aina samassa paikassa yöpyen. Vaellusmahdollisuuksia on niin monia erilaisia ja niissä on omat puolensa. Yksin vaeltaessa saa keskittyä hiljaisuuteen ja sisäiseen keskusteluun, mikä syntyy kävellessä ilman muita virikkeitä. Opastetulla kiertomatalla pääsee näkemään useiden eri alueiden pyhiä paikkoja ja mukana olevat oppaat osaavat antaa mielenkiintoista lisätietoa ja kertoa historiasta kiinnostusten mukaan. Mahdollisuudet ovat melkeinpä rajattomia ja juuri omanlaisen matkan rakentaminen on hyvä idea, esimerkiksi liikuntarajoitteisille tai vanhemmille matkailijalle, jotka kaipaavat enemmän ohjeistusta. Matkan pituuteen on myös mahdollista vaikuttaa, eri pakettimatkat ovat usein kahden viikon mittaisia ja silloin niihin voi kuulua useita eri maita ja kaupunkeja.

Esimerkiksi majoituksessa pyhiinvaeltajalla on vaihtoehtoja, CaminoWays sivustolla on esitelty erilaisia majoitusvaihtoehtoja Camino De Santiagon pyhiinvaellukselle. Matkan varrella on majataloja, hostelleja ja luksushotelleja, joista matkailija voi vapaasti valita. Suosituimpia ovat majatalot, joita pyörittävät vapaaehtoiset ja joihin ei voi varata paikkaa etukäteen, ja joissa majoittuminen tapahtuu jaetuissa asuntoloissa tai huoneissa. (CaminoWays 2023.) Pyhiinvaellusreittien varrella on useasti muutakin paikallista nähtävää tai koettavaa, joka houkuttelee matkailijaa. Esimerkiksi paikallinen ruoka voi nostaa esiin ruokaturismista kiinnostuneen pyhiinvaeltajan ja näin lisätä uusi aspekti matkansa, poistamatta tai pienentämättä matkan hengellistä puolta.

3.4 Ongelmakohtia

Stausberg kuvaa kirjassaan, miten turismin ja pyhiinvaelluksen ominaisuudet ajautuvat usein päällekkäin ja millaisia tunteita se voi herättää matkailijoissa. Esimerkkinä hän käyttää tilannetta, jossa pyhiinvaeltaja haluaa astua turistin rooliin, ettei olisi jatkuvasti roolissaan ihmisten katseltavana. Sillä turisti, joka on vierailemassa pyhiinvaelluskohteella ilman sen suurempaa henkistä näkökulmaa, saattaa usein tuntea 'oikeiden' pyhiinvaeltajien läsnäolon eksoottisena ja katselemisen arvoisena. Hän perustelee tämän useiden tutkimusten päätelmillä, että aidon uskon ja uskonnollisuuden näyttäytyminen tekee edelleenkin aina merkityksen ulkopuolisiin. (Stausberg 2011, 65.) Tällainen voimakas vastakkainasettelu voi luoda konfliktia pyhillä paikoilla eri matkailijoiden kesken. Jotkin pyhiinvaeltajat voivat kokea turistien toiminnan häiritseväksi rauhoittumisen ja henkisyyden paikassa. Aina ei ole kerrottu selkeästi yleisiä käytösohjeita, mikä saattaa aiheuttaa erimielisyyksiä. Sosiokulttuurisia ongelmia voi syntyä myös eri kulttuurien yhteentörmäyksistä alueilla. Eri puolilta maailmaa tulevat ihmiset tuovat mukanaan oman uskonsa ja maailma katsomuksensa, mikä saattaa johtaa konflikteihin.

Pyhiinvaelluksella, kuten matkailulla yleensä voi olla negatiivisia vaikutuksia ympäristöön. Erittäin suosittujen reittien kulumisen pyhiinvaelluksen huippukausina on nähtävissä monissa paikoissa. Pyhien paikkojen infrastruktuurin kesto, jätahuolto ja kohteiden kulumisen. Näihin vaikuttavat suurimmilta osin paikkojen ylikansoittuminen matkailijoista, massaturismi ilmiö. Matkailijoiden määrän moninkertaistuessa lisääntyy myös jonottaminen paikkoihin, turvallisuusriskit sekä henkisten hillaisten tilojen puutos. Matkailijoiden määrän lisääntyessä myös henkilöiden kirjo lisääntyy. Se saattaa aiheuttaa joissakin paikoissa kulttuurillista epäarvoa, mikä tarkoittaa, että muiden kulttuureissa tavallisia asioita ja tapoja ei osata ottaa huomioon tai kunnioittaa. Esimerkiksi pyhiinvaeltajien puukeutuminen pyhillä paikoilla saattaa aiheuttaa ongelmia paikallisen kulttuurin edustajien keskuudessa. Pyhiinvaelluksen kaupallistaminen on kasvanut isommaksi, vaeltamisen suosion kasvun myötä, hengellisyyden kaupallistaminen on myös sen tuoma ilmiö. Pyhiinvaeltajia saatetaan voimakkaasti kehottaa antamaan rahallisia lahjoituksia tai tekemään ostoksia osana matkaansa tai pyhillä paikoilla vieraillessaan.

4 Pohdinta

Opinnäytteeni tuotos on viiden eri pyhiinvaelluskohteen ja niiden ominaisuuksien esittely. Tarkoituksenani oli saada aikaan opas, joka erittelee Euroopan viisi suosituinta pyhiinvaelluskohdetta. Tietopaketti on luotu ajatellen ryhmää, jota kiinnostaa pyhiinvaellus tai on suunnitellut lähtevänsä sellaiselle. Liitteenä löytyvässä oppaassani on paikkoihin liittyviä yleistietoja ja huomioita, niin että oleellinen tieto löytyy samasta paikasta ja selkeästi sekä puolueettomasti esitettynä. Pyhiinvaelluksen ollessa jonkinasteinen niche-matkailutyyppeä on siitä tietoa saadakseen tehtävä paljon laajaa työtä tietojen löytämiseksi, ellei käytä esimerkiksi valmista pakettimatkaa. Matkan kohdetta valitessa huomaa vaihtoehtoja olevan usean mutta niistä käytännön tiedon löytäminen vertailua varten voi olla haasteellista. Halusin tehdä helposti lähestyttävän esityksen aiheesta, jotta tieto löytyisi ja olisi saavutettavissa. Produktini keskittyy eurooppalaisiin pyhiinvaelluskohteisiin, jotka ovat erityisen merkityksellisiä Kristinuskossa, koska se on valtaosan suomenkielisten motiivi pyhiinvaellukselle.

Oppaani suunnittelu oli suhteellisen nopeaa, sillä tietoperustan kokoaminen sujui melko helposti ja se auttoi muovaamaan ajatusta lopullisesta tuotoksesta. Alun perin lähtiessäni suunnittelemaan opinnäytetyötäni, en osannut päättää oppaalleni sopivaa muotoa. Tiesin mitä oppaaseen halusin sisällyttää mutta annoin aiheeseen syvemmän tutustumisen vaikuttaa lopulliseen päätökseeni. Oppaani sisältää yleisimmät perustiedot kohteista, niiden syntyhistoriaa, kävijämääriä ja tietoa vaelusreiteistä niihin. Oppaassa on myös kohteita visualisoivia kuvia, jotta pyhiinvaellusta suunnittelevan olisi helpompaa hahmottaa kohdetta ja päättää matkansa määrän. Valitsin oppaaseen tulevat tiedot sen perusteella, että mitä itse matkan kohdetta pohtiessani haluaisin tietää, jotta päätöksenteko helpottuisi. Tähän sisältyi kohteen synty tiedot ja paikan merkityksellisyys uskonnollisesta näkökulmasta sekä mahdollinen nykyinen näkyvä pyhyys. Tietoa olisi sopivasti, jotta sillä pystyisi tekemään eron kohteiden välille. Oppaassani kohteet ovat kävijämäärällisessä järjestyksessä, alkaen suosituimmasta kohteesta.

Aloitin opinnäytetyöni suunnittelun syksyllä 2022, jolloin osallistuin myös koulun järjestämälle opinnäytetyö kurssille, josta sai pohjatiedot opinnäytetyön aloittamiselle. Sain tällöin aiheen päätettyä yllättävän nopeasti, sillä se muovautui sen hetkisen elämäntilanteeni arvojen pohjalle ja mielenkiinnonkohteiden ympärille. Seuraavan talven ja kevään pidin opinnäytetyöni ajatuksissa ja tallensin sitä varten löytämiäni aineistoja, jotta niitä olisi valmiina aloittaessani työn tekemisen. Aineistojen verkkainen kerääminen piti myös opinnäytetyöni ajatuksissa ja muistissa sen aikaa, kun en vielä aloittanut kirjoitustyötä. Kun muut opintoni olivat hyväksytysti läpäisty aloin kesän jälkeen siirtämään ajatuksiani opinnäytteen tekoon. Koska olin kerännyt hyvän määrän aineistoa oli tekstin tuottaminen suhteellisen helppoa, sain nopeasti kirjoitettua työlleni tarpeellisen määrän tietoa

pohjustamaan opastani. Tiedon järkevä jäsentely asettui myös paikalleen ja runko muotoutui tekstin syntymisen myötä. Aiheeseen haluamani näkökulmat jäsentelin ensin opinnäytetyön raportointipohjaan, ja aloin sen jälkeen kirjoittamaan niihin puhtaaksi jo etsimääni tietoa aihealueittain. Tiedon looginen jakautuminen oli selkeää ja luontui helposti, tekstiä sain kasattua luontevasti kirjoitukseksi edetessä.

Oppaan luomisessa tutustuin useisiin sähköisiin ja kirjallisiin lähteisiin aiheesta ja niiden keskinäisiin tietoihin. Oppaan muodoksi valitsin Powerpoint esityksen, jossa tiedot kohteista ovat mukavassa ja helposti luettavassa muodossa, oppaan selkeys ja yksinkertaisuus oli minulla aina avainasemassa ja yksi tärkeistä näkökulmista, kun työstin sitä. Halusin siitä löytyvän tiedon olevan helposti omaksuttavaa, koska monet aiheista kertovat tekstit ovat myös kaunokirjallisia kertomuksia ja kokemusten tukemia. Oppaan tietoja keräsin osittain myös samalla, kun etsin tietoa opinnäytetyöni tekstiosuuteen, tietoa etsiessäni minulle selkeytyi myös, että mitkä kohteet halusin ottaa oppaaseeni. Oppaani luominen tapahtui luonnollisesti samassa rytmissä raportin perään. Minulla oli jotain tietoja valmiina ja se auttoi hahmottamaan oppaan rakennetta ja sisältöä. Lisää tietoa etsiessäni selkeytyi myös pääkohdat, mitä oppaaseen tulisi. Löysin myös muutaman mielenkiintoisen aiheen, jota en ollut ajatellut ja jotka lisäsin oppaaseen. Tällaisten aspektien lisääminen antoi lisäarvoa työlleni ja moniulotteisuutta oppaalle.

Oppaani esittelemät kohteet ovat Lourdes Ranskassa, Fatima Portugalissa, Medjugorje Bosnia ja Hertsegovinassa, Pyhän Jaakon tie Santiagoon Espanjassa ja Chartres Ranskassa. Valintaani vaikutti sijainti, halusin niiden olevan Euroopassa, sekä niiden suosio pyhiinvaeltajien keskuudessa. Valintaani vaikutti myös paikan syntyhistoria ja sen moniulotteisuus, paikat eivät ole muotoutuneet pyhiksi paikoiksi ilman syytä. Kaikkien näiden pyhiinvaelluskohteiden määränäänä on kaupunki. Kolmessa viidestä, Lourdesissa, fatimassa ja Medjugorjessa on ollut Neitsyt Marian ilmestys, jonka paikkaan on rakennettu alttari, kirkko tai katedraali. Santiagossa ja Chartresissa sijaitsevilla kirkolla ja katedraalilla on merkittävät reliikit, joiden vuoksi niihin matkataan. Kaikki nämä tunnetaan merkittävinä pyhiinvaelluskohteina, mutta kaikkiin ei ole olemassa tiettyä tai tiettyä vaellusreittejä. Tällöin pyhiinvaellus tapahtuu juuri matkailijan haluamasta paikasta käsin, esimerkiksi kotiovelta. Osa pyhiinvaellusta voi olla jo päämäärän asettaminen ja vaikka paikalle matkaksi ilman minkäänlaista vaellusta, voi kyseessä silti olla pyhiinvaellus. On yksilöstä kiinni, että minkälaiseksi oma pyhiinvaellus muotoutuu ja siksi oppaassani on erilaisia kohteita tästä näkökulmasta katsottuna.

Valitsemisissäni kohteissa oli minua muutoinkin puhuttelevia näkökulmia siellä tapahtuneissa ilmentyksissä, kaikki näistä paikoista ovat olleet pieniä kaukaisia maalaiskyliä, joista on kasvanut myöhemmin kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Mielenkiintoni vaikutti yhden tavallisen ihmisen

kokema ilmestys, joka saa uskon voimalla miljoonat ihmiset matkaamaan siihen paikkaan, jota pyhä on joskus koskettanut. Miksi yhden ihmisen kertoma, hänen henkilökohtainen kokemuksensa vaikuttaa niin syvästi uskonnollisen näkökulman elämäänsä omaaviin muihin yksilöihin. Kun olin valinnut mielestäni merkityksellisimmät pyhiinvaellusmatkailun kohteet oppaaseeni aloin jäsentelämään tietoja, joita siihen halusin. Varmojen tietojen saamiseksi minun täytyi varmistaa faktat useammasta lähteestä. Tämän jälkeen kokosin tiedot selkeästi dokumenttiin, josta jäsentelin ne Power point oppaaseeni. Etsin vielä visualisoivia kuvia oppaaseeni, jotta lukijalla olisi myös mahdollisuus saada yleinen mielikuva kohteesta.

Oppaastani tuli mielestäni sellainen, mikä sen alkuajatus oli ja se mielestäni täyttää pyhiinvaellusmatkaa suunnittelevan kohteen valinnan vaatimat tiedot. Opas on muodossaan visuaalisesti miellyttävä havainnollistavilla kuvillaan. Oppaassa olevat diat on suunniteltu saman teeman mukaan mutta niin, että jokainen kuvaa kertomansa kohteen ominaisuuksia, kokonaisuuden ollessa yhtenäinen koko oppaan ajan. Opas on kompakti tiedoiltaan, koska se sisältää vain kohteiden yleistiedot. Tämä siksi, koska valittuaan kohteen matkailija tekee kuitenkin lisätutkimusta alueesta ja matkastaan. Tässä voi auttaa esimerkiksi opinnäytetyöni tai oppaani lähdeluettelo, josta löytyy myös matkapalveluja tarjoavia sivustoja. Matkailija haluaa myös mahdollisesti saada vain pienen määrän tietoa ennen vaellustaan, koska oppiminen paikallisilta ja paikallisesti voi olla paljon antoisampaa, kuin laaja tiedon etsiminen ennen matkaa muista lähteistä.

Opinnäytetyötä tehdessäni opin pyhiinvaelluksen synnystä ja sen alkuhistoriasta. Pyhiinvaellus on yksi niistä asioista, joka on pysynyt samanlaisena vuosituhansien ajan, maailman muuten muuttuessa kovaa tahtia. Tietenkin ihmiset ja heidän motiivinsa sekä ympäristö on moninaistunut mutta pyhiinvaelluksen ydin on pysynyt lähes samanlaisena, vaikka sekin on saanut uusia ja erilaisia alalajeja, eivät ne muuta alkuperäisen tarkoitusta. Opin pyhiinvaelluksen mahdollisuuksista itsensä kehittämisessä ja itsensä etsimisessä sekä sisäisen vuoropuhelun merkityksestä ihmisluonnolle. Vaikka pyhiinvaelluksella on alun perin ja edelleen ollut hyvät motiivit, huomasin ihmisen ahneuden tämän kaupallistamisessa, opin miten vaiettu ja negatiivinen puoli turismilla voi olla pyhiinvaelluksessa. Merkityksellistä on kuitenkin huomata mielestäni pyhiinvaeltajien määrä vuosittain. Tästä matkailijaryhmästä harvoin puhutaan missään, sillä se on ymmärrettävän vieras konsepti ihmisille mutta suosion laajuus puhuu hiljaa puolestaan. Opin myös tiedonhaun järjestelmällisyyden merkityksen sekä lähdekritiikin tarpeen. Huomasin kuitenkin, miten uskonnollisten organisaatioiden sivuilla ei ole nähty tarpeelliseksi lisätä teksteihin lähdetietoja, vaan näiden organisaatioiden tuottamaa tekstiä pidetään automaattisesti faktoina. Huomasin pohtivani, että onko tällaisia asioita tarpeen edes kyseenalaistaa ja jos on, niin kenen tehtävä se on.

Opinnäytetyötä tehdessäni opin tiedon rajaamisen tärkeyden, aina aiheen mukaan tietoa voi olla saatavilla erittäin suuret määrät ja niiden priorisoiminen on merkityksellistä loogisen kokonaisuuden saavuttamiseksi. Tavoitteenani oli tietenkin oppia kertomaan pyhiinvaelluksesta ja pyhiinvaellusmatkailusta kokonaisuuksina yhdessä ja erikseen. Halusin oppia aiheesta, koska opiskelen resonomiksi ja opinnäytteeseeni perehtymääni aiheeseen halusin sellaisen näkökulman, josta ei ollut paljoa tehtyjä töitä tai muutenkaan määrällisesti faktatietoa saatavilla. Pidän asioiden selvittämisestä ja tämä aihe oli sellainen, johon sain uppoutua etsimään loogista tietoa. Mielestäni saavutin tavoitteeni laadullisesti onnistuneesti, osasin priorisoida tietoa ja luoda oppaan, joka tarjoaa jotain merkityksellistä matkailijan päätöksentekoon. Tarkoitukseni saada luotua opas, josta olisi hyötyä kaikenlaisille eri motiiveille, joita pyhiinvaellusmatkailun suunnittelijat omaavat. Onnistuin mielestäni saavuttamaan sitä vastaavan tason työssäni, joka kertoo aiheesta monipuolisesti, niin etteivät mielipiteet näy läpi kirjoitetusta tekstistäni. Analysoin lähteitäni myös niin, että ne kertovat tiedon faktuaalisesti ja perustellen.

Lähteet

Aalto, I., Papinaho, A., Riihihuhta, L. & Torkki, U. 2022. Valo askeleillani Pyhiinvaelluksella Suomessa. Kirjapaja, Helsinki.

Apostolien teot 17:24. Uusi testamentti. Raamattu.

Britannica. Asceticism. 2023. Luettavissa: <https://www.britannica.com/topic/asceticism>. Luettu: 19.9.2023.

CaminoWays. 2023. What are the Type of Camino Accommodation? Luettavissa: <https://camino-ways.com/camino-de-santiago-accommodation>. Luettu: 17.9.2023.

Campos, C., Laso, J., Cristóbal, J., Albertí, J., Bala, A., Fullana, M., Fullana-i-Palmer, P., Margallo, M. & Aldaco, R. 2022. Towards more sustainable tourism under a carbon footprint approach: The Camino Lebaniego case study. Journal of Cleaner Production, 369, s. 6-9.

Coelho, P. 2006. Pyhiinvaellus. Bazar Oy. Helsinki.

Coleman, S. 2023. Britannica. Pilgrimage. Luettavissa: Pilgrimage | Spiritual Journey, Rituals & Traditions | Britannica. Luettu: 13.9.2023.

Dyas, D. 2023. What is pilgrimage. New York University. Luettavissa: <https://www.york.ac.uk/projects/pilgrimage/intro.html>. Luettu: 15.9.2023.

Green tourism. S.a. Ekomatkailu. Luettavissa: <https://greentourism.fi/>. Luettu: 22.9.2023.

Hameed, S. S.a. Pilgrimage in Different Religions. Luettavissa: <https://islamonline.net/en/pilgrimage-in-different-religions/>. Luettu: 22.9.2023.

Hyry, K. & Pentikäinen, J. 1999. Uskonnot maailmassa. WSOY Oy. Helsinki.

Kivimäki, C. 2017. Mitä vaeltaminen tunturilapissa on? Miksi vaelletaan? Versopartio. Luettavissa: <https://versot.fi/vaellustietoa-1/>. Luettu: 19.9.2023.

Kuopion seurakunnat. S.a. Hartauden pitäminen. Luettavissa: <https://www.kuopionseurakunnat.fi/alavannuoret/rok/hartauden-pitaminen>. Luettu: 19.9.2023.

Liminal Entwinings. 2012. Characteristics of Pilgrimage. Luettavissa: <http://liminalentwinings.com/characteristics-of-pilgrimage-2/>. Luettu: 22.9.2023.

Linna, S. 2004. Simpukankuorelta kotiin. Karisto Oy. Hämeenlinna.

Min, R. 2022. The metaverse is opening up the world's holiest sites to virtual pilgrims. Luettavissa: <https://www.euronews.com/next/2022/08/11/the-metaverse-is-opening-up-the-worlds-holiest-sites-to-virtual-pilgrims>. Luettu: 20.9.2023.

Nooruddeen, H. & Khan, J. 2020. The Phenomenon of Pilgrimage in world Religions. Luettavissa: <https://www.reviewofreligions.org/23807/pilgrimage-in-world-religions/>. Luettu: 21.9.2023.

Opetushallitus. S.a. Salam – islamin polku. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/salam/7-9-luokka/2-muut-uskonnot/hindulaisuus#:~:text=Mit%C3%A4%20hakaristi%20symboli-soi%20hindulaisuudessa%3F%20Hindujen%20el%C3%A4m%C3%A4n%20kuuluu%20pyhiinvaellus%3A,jossa%20pest%C3%A4%C3%A4n%20pois%20kaikki%20el%C3%A4m%C3%A4n%20aikana%20tehdyt%20synnit>. Luettu: 21.9.2023.

Pilgrimage Sites of Healing. 2023. Luettavissa: <https://www.tourtheholylands.com/holy-land-tour-locations/holy-land-tours/pilgrimage-sites-of-healing>. Luettu: 15.9.2023.

Pyhiinvaellus suomi 2022. Lähde: Valo askeleillani-Pyhiinvaelluksella Suomessa. Luettavissa: <https://pyhiinvaellussuomi.fi/tietoa/>. Luettu: 12.9.2023.

Pyhimykset ja reliikit 2023. Pyhimykset. Peda.net. Luettavissa: <https://peda.net/nivala/nivalan-lukio/oppiaineet22/ue/uskonto-arkisto/ukjk/ikkm5l/6lkuv/ku2/pjr>. Luettu: 14.9.2023.

Pyhän maan pyhyys ja pyhiinvaellus varhaiskristillisessä ajattelussa 2016. Anni Maria Laato. Teologia.fi. Luettavissa: <https://teologia.fi/2016/04/pyhaen-maan-pyhyys-ja-pyhiinvaellus-varhaiskristillisessae-ajattelussa/>. Luettu: 14.9.2023.

Rask, R. 2018. Yle. Luunpalanen, hammas tai kivi Golgatalta – pyhänjäänökset ovat uskovalle tärkeitä rukouksen välikappaleita. Luettavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/03/27/luunpalanen-hammas-tai-kivi-golgatalta-pyhainjaannokset-ovat-uskovalle-tarkeita>. Luettu: 14.9.2023.

Rozsak, P. & Seryczynska, B. 2020. A Pilgrim Blessing – an Alluring Folklore or Expression of Piety? Theological Insights from the Camino de Santiago. Theological Quaterly, 4, 1.02. 3. Luettavissa: <https://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV2020/03/Rozsak.pdf>. Luettu: 20.9.2023.

Saayman, A., Saayman, M. & Gyekye, A. 2013. Perspectives on the Regional Economic value of a pilgrimage. International Journal of Tourism Research, 16, 4, s. 407–414. Luettavissa: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jtr.1936>. Luettu: 17.9.2023.

SantiagoWays. S.a. About the Camino Primitivo. Luettavissa: <https://santiagoways.com/en/camino-primitivo/>. Luettu: 15.9.2023.

Stainton, H. 2023. What is pilgrimage tourism and why is it important?. Tourism Teacher. Luettavissa: <https://tourismteacher.com/pilgrimage-tourism/>. Luettu: 15.9.2023.

Stausberg, M. 2011. Religion and tourism crossroads, destinations and encounters. Routledge. New York.

Suomen Evankelis-Luterilainen Kirkko. S.a. Reliikki. Kirkon sanasto. Luettavissa: <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Reliikki>. Luettu: 19.9.2023.

Töyrylä, K. Yle 2013. Muslimien pyhiinvaellus huipentuu – suora lähetys Ylen sivuilla. Luettavissa: <https://yle.fi/a/3-6880222>. Luettu: 15.9.2023.

Valkama, S., Papinaho, A. & Haapalehto, K. 2023. Opas mobiilipyhiinvaellusreitin tekoon. Evi. Helsinki.

Visit Finland. S.a. Vastuullinen matkailu. Luettavissa: <https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/vastuullinen-matkailu>. Luettu: 19.9.2023.

Williams, L. 2020. A new love for medieval-style travel. BBC. Luettavissa: <https://www.bbc.com/travel/article/20201111-a-new-love-for-medieval-style-travel>. Luettu: 19.9.2023.

Liitteet

Liite 1. Pyhiinvaellusmatkailu – opas

Lourdes

- Kävijämäärältään Euroopan suosituin pyhiinvaelluskohde .
- Yli 5 miljoonaa pyhiinvaeltajaa vuosittain
- 3 basilicaa sekä luola kuuluvat pyhään alueeseen
- Ranskassa vuonna 1858 Neitsyt Maria ilmestyi luolassa tytölle yhteensä 18 kertaa, kehottaen ihmisiä katumaan ja rukoilemaan .
- Ilmestyksessä tyttöä kehoitettiin menemään luolasta löytyvään lähteeseen ja peseytymään siinä . Tämän jälkeen, joidenkin lähteessä peseytyneiden ja siitä juoneiden sairaiden on todettu kokeneen ihmeperantuminen , myös lääketieteellisin termein .

Lourdes – pyhiinvaellus

- Lourdekseen ei ole varsinaisia yleisiä vaellusreittejä
- Pyhiinvaeltajien keskuudessa suosituimpia ovat via Podiensis n 475 km, via Turonensis n 450 km ja Pariisista Lourdesiin n 740 km.
- Nämä reitit ovat satoja vuosia vanhoja ja ovat muotoutuneet vanhojen kauppareittien mukaan ja osittain myös Camino de Santiagon pyhiinvaellusreitistön päälle.
- Erittäin saavutettavissa oleva pyhä paikka, siksi tänne järjestetään myös yleisiä bussi – pyhiinvaelluksia esimerkiksi pyörätuolilla liikkuville .

Kuva 3. Lourdes Basilica (SpottingHistory s.a.)

Fatima

- Euroopan seuraavaksi suosituin kohde pyhiinvaellukselle , jopa 5 miljoonaa pyhiinvaeltajaa vuosittain .
- Ilmestysten paikalle rakennettiin pieni kappeli ja lähelle paikkaa Fatiman basilica.
- Portugalissa vuonna 1917 Neitsyt Maria ilmestyi kolmelle lapselle kuusi kertaa ja pyysi heitä rukoilemaan maailmanrauhan puolesta. Hän kertoi heille kolme salaisuutta ja lupasi ihmeen, jotta kaikki uskoisivat heitä .
- 70.000 ihmistä todisti tämän ihmeen, jossa aurinko alkoi pyörimään ja näytti putoavan maahan.

Kuva 4. Fatima Basilica (Travel in Portugal s.a.)

Fatima – pyhiinvaellus

- Fatimaan ei ole virallista vaelluksen aloituspaikkaa .
- Suosittu aloituspaikka vaellukselle on Lissabon , josta on n 130 km Fatimaan , tai muut Portugalin kaupungit .
- Muina reitteinä on käytetty osia Camino de Santiagon pyhiinvaellusreiteistä , tätä kutsutaan 'Camino de Fatimaksi' .
- Fatimaan on useita matkatoimistoja , jotka järjestävät erilaisia pyhiinvaelluksia eri aloituspaikoista .

Kuva 5. Fatiman ilmestystenkapeli (Visit Fatima s.a.)

Medjugorje

- Bosnia ja Hertsegovinassa sijaitseva kohde, jossa käy vuosittain noin miljoona pyhiinvaeltajaa. Medjugorjen kylässä on useampi pyhänä pidetty Paikka. Suosituin näistä on Apparation hill eli 'ilmestysten vuori'.
- Ilmestysten vuorella Neitsyt Maria ilmestyi vuonna 1981 kuudelle lapselle. Osalle hän ilmestyy vielä tänäkin päivänä päivittäin tai kerran vuodessa. Paikallisittain nimettynä 'Queen of peace', rauhan kuningatar, Maria kertoi kullekin lapselle 10 salaisuutta osittain nämä salaisuudet liittyivät maailmanrauhaan ja koettelemuksiin, joita tulee, koska tarpeeksi monet eivät usko Jumalaan.
- Erityisesti pidetty rauhan, rakkauden ja toivon pyhänä paikkana, monet pyhiinvaeltajat ovatkin raportoineet tuntevansa voimakasta rauhan tunnetta saapuessaan paikalle.

Kuva 6. Pyhän Jamesin kirkko (Medjugorje centre of Canada s.a.)

Medjugorje – pyhiinvaellus

Kuva 7. Ilmestystenvuori (Nasa Majka s.a.)

Kuva 8. Sininen risti (Hotel & spa Medjugorje s.a.)

- Muita kohteita pyhiinvaellukselle Medjugorjessa ovat Pyhän Jamesin kirkko, ristivuori, sininen risti, noussut Kristus patsas ja Cenacolo yhteisö. Nämä kaikki ovat merkittäviä ilmestyksiin liitettyjä paikkoja.
- Medjugorjeen ei ole yleisiä ja virallisesti hyväksytyjä pyhiinvaellusreittejä. Matkaajien keskuudessa on kuitenkin suosittu Hetsegovina ristivuori pyhiinvaellus-reitti, tämä on aloituspaikasta riippuen n. 20 km pitkä ja alkupiste on Mostarin kylässä.
- Medjugorjeen johtaa monia vaelluspolkuja, jotka ovat vuoristoisen maaston vuoksi haastavia.

Kuva 10. Santiagon katedraali (American Pilgrims on the Camino s.a.)

Camino de Santiago

- Toiselta nimeltään Pyhän Jaakobin tie on pyhiinvaellusreittien verkosto Euroopassa, jonka päämääränä on Santiago de Compostelan kaupungissa sijaitseva katedraali.
- Melkein puoli miljoonaa pyhiinvaeltajaa vuosittain vierailee katedraalissa.
- Reiteillä on erittäin laajasti majoitusta ja infrastuktuuria pyhiinvaeltajia varten.
- Apostoli Jaakob vaelsi reitin alunperin levittämään Kristinuskkoa Espanjaan. Nykyään hänen jäänteensä ovat haudattuna Katedraalissa.
- Pyhiinvaellusten motiivina oli alunperin vähentää aikaa kiirastullessa.

Camino de Santiago – pyhiinvaellus

- Pyhiinvaellusreitistö on listattu Unescon maailmanperintökohteeksi.
- Reitistön polut ovat erittäin hyvin merkittyjä ja osittain hyvin luonnonmukaisia.
- Reitistön suosituin ja tunnetuin matka on 800 km pitkä Ranskasta lähtevä pyhiinvaellus, Via Frances. Toiseksi suosituin reitti on Portugalista lähtevä Camino Portuguese.
- Reitillä on alkupisteitä Suomessakin, koska aikoinaan pyhiinvaellus aloitettiin omalta kotiovelta.

Kuva 9. Camino de Santiagon pyhiinvaellusreitistö (Lepelerin.info s.a.)

Chartres

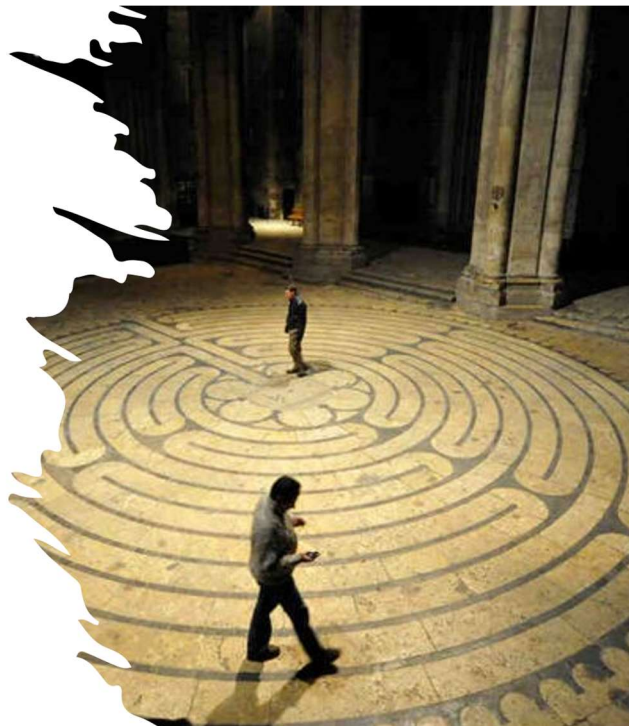

Kuva 11. Chartresin katedraali (Chartres tourisme s.a.)

- Chartresissa Ranskassa sijaitseva katedraali. Se on listattu yhdeksi Unescon maailmanperintökohteeksi. Sillä siellä on esimerkiksi Euroopan ainoat täydelliset keskiajalta säilyneet lasimaalausikkunat.
- Katedraalissa on yli 100.000 kävijää vuodessa.
- Katedraali valmistui vuonna 1260, rakennettu paikalla sijainneen kirkon tilalle. Se on yksi maailman parhaiten säilyneistä goottilaiskirkoista.
- Katedraalin holvissa uskotaan olevan pala kaavusta, jota Maria käytti synnyttäessään Jeesusta. Kaavun pala lahjoitettiin kirkolle vuonna 879, silloisen Ranskan hallitsijan toimesta.
- Yleinen rukoilun aihe Chartresissa on Jeesuksen toinen tuleminen.

Chartres – pyhiinvaellus

- Pyhiinvaellusreitti on 100 km Pariisista Chartresiin .
- Tällä reitillä järjestetään maailman suurin yhteisöpyhiinvaellus , Pentecost pilgrimage, ' helluntai pyhiinvaellus ' . Vuonna 2019 siihen osallistui 14.000 pyhiinvaeltajaa .
- Katedraalissa on suuri labyrintti merkittynä lattiaan , jossa voi 'vaeltaa ' ja meditoida sekä rukoilla ja valmistautua messuun .
- Chartresin katedraalissa pyritään aktiivisesti elvyttämään katolilainen latinan kielinen messu , joka järjestetään siellä viikoittain .

Kuva 12. Katedraalinlabyrintti(Labyrinth prayer s.a.)

Oppaassa käytettyjä lähteitä

[Visiting and planning your pilgrimage | Lourdes Tourist Office \(lourdes -infotourisme.com\)](http://lourdes-infotourisme.com)

[The authentic pilgrimage in Lourdes \(lourdes-france.org\)](http://lourdes-france.org)

[Our Lady of Lourdes Story, Apparitions, Pilgrimage Facts - CatholicJourneys.com](http://CatholicJourneys.com)

[Lourdes Facts \(sacredsites.com\)](http://sacredsites.com)

[Sanctuary of Our Lady of Fátima, the biggest pilgrimage site \(gotoportugal.eu\)](http://gotoportugal.eu)

[Pilgrimages to Fátima | www.visitportugal.com](http://www.visitportugal.com)

[A Pilgrimage to Fatima, Portugal – AFAR](http://AFAR)

[Our Lady of Fatima | Apparitions, Miracles, & Rosary | Britannica](http://Britannica)

[Medjugorje \(sacredsites.com\)](http://sacredsites.com)

[The Medjugorje Web - Apparitions of the Virgin Mary in Medjugorje](http://The Medjugorje Web)

[Medjugorje Pilgrimage: A Pilgrimage Experience Like No Other \(meetbosnia.com\)](http://meetbosnia.com)

[http://www.medjugorje.hr/en/medjugorje -phenomenon/pilgrims -gatherings/](http://www.medjugorje.hr/en/medjugorje-phenomenon/pilgrims-gatherings/)

[https://meetbosnia.com/medjugorje -pilgrimage-a-pilgrimage-like-no-other/](https://meetbosnia.com/medjugorje-pilgrimage-a-pilgrimage-like-no-other/)

Oppaassa käytettyjä lähteitä

[What is the Camino de Santiago? All you need | CaminoWays.com](#)

[Camino de Santiago | All the Routes, Stages, Maps and Towns \(pilgrim.es\)](#)

[Spain Vacation: Walk El Camino de Santiago Way of St. James | National Geographic Expeditions](#)

[Walking the Camino de Santiago of Compostela - The Way of St James - Pilgrim-info.com](#)

[Pilgrimage Highlight: Chartres Cathedral - The Greatest Example of French Gothic Architecture - The Holy Land Franciscan Pilgrimages\(holylandpilgrimages.org\)](#)

[Pilgrimage Highlight: Chartres Cathedral - The Greatest Example of French Gothic Architecture - The Holy Land Franciscan Pilgrimages\(holylandpilgrimages.org\)](#)

[Pilgrimages | Cathédrale de Chartres \(cathedrale-chartres.org\)](#)

[Pilgrimages | C'Chartres Tourisme \(chartres-tourisme.com\)](#)

[Pilgrimage from Notre Dame to Chartres draws 14,000 | Catholic News Agency](#)